

kanıksanan eşitsizlik ve anlamından saptırılan

feminizm

Cinsiyet temeline dayalı eşitsizliğin toplumun geneli tarafından kanıksanmış olması, bir cinsin diğerine göre ikincil durumda olduğunu doğallaştırmış olmaktadır. Bu nedendir ki referandum arifesinde başbakanın “eşitliğe inanmıyorum” sözleri o oranda doğal karşılanmış ve neredeyse hiç tepki çekmemiştir. Kadınlar için aşağılayıcı olan bu durumun doğal karşılanması, yüzyıllardır süregelen ataerkil öğretinin devam ettiğinin göstergesidir.

Bilindiği gibi ataerkil sistem; erkek çıkarlarının korunmasına yönelik olarak kadının boyun eğmesi ve tabi olmasını düzenleyen, kurumsal ve kültürel kurallar bütünüdür. Ataerkil sistem toplumsal, cinsel ve ekonomik ilişkileri dönüştürerek bütün düşünce sistemlerine egemen olmuştur. Bu sistem kadının emeğini, cinselliğini, bedenini ve doğurganlığını denetleyen, toplumsal bir sistem olmakla birlikte, erkeği ve erkek iradesini de denetleyen ayrı bir gerçekliği ifade etmektedir.

Ataerkil sistemin yerleşmesi ve toplumsal olarak kabul görmesinde dinlerin büyük etkisi olmuş ve aile yapısının şekillenmesinde doğrudan kendini göstermiştir. Ailenin biçimlenmesinde ve ailede ki rollerin dağılımında; erkek soyunun ve otoritesinin esas alındığı, mülkiyetin babadan oğula geçtiği, toplumsal ve kültürel yapılanmaya dayalı olarak kadın ve erkeğin rolleri belirlenmiştir. Bu adaletsiz ve ayrımcı rol dağılımı sistem otoritelerini ve sistemden beslenen kesimleri memnun etmekte ve sonuç olarak eşitsizlik

kutsanmaktadır.

Eşitsizliği kutsayan kesimlere karşı olmasına rağmen farkındalık oluşmadığından, eşitsizliği kanıksayan kesimlerde azımsanacak gibi değildir. Özünde birbirinden farklı hatta birbiriyle çelişir konumdaki değişik kesimler feminizme karşıtlık noktasında aynı tarafa düşmektedir. Dolayısıyla kadınların kendilerini baskı altına alan düzeni algılaması, sorgulaması ve buna karşı mücadele yöntemleri geliştirmesi, eşitsizliği kanıksayan kesimlerce anlaşılabilmesi bir yana, küçümsenmekte, feminizm henüz filizlenmeden şiddetle reddedilmektedir.

Anlamından saptırılan feminizm

Feminizmin tarihini kısaca şöyle özetleyebiliriz; 1789 Fransız devriminden sonra “**Kadın ve Kadın Yurttaş Hakları Bildirgesi**”nin yayınlanması ile başlayan akımlar feminizm tanımının doğmasına yol açmıştır. Buna göre **Feminizm; cinsiyet ayrımcılığına karşı çıkarak, cinsler arasında siyasal, toplumsal, ekonomik eşitliği savunan görüştür.** Bu görüş 1968 'den sonra daha geniş bir tabana yayılma imkanı bulmuştur. Fakat feminizm çoğu dönemde dinsel temalarla kuvvetlendirilerek tepki oluşturulmasına neden olmuştur. Hıristiyan inancına göre, Havva'nın yasak elmayı yemesi sonucu insanoğlunu günahkarlığa sevk etmesi kabul gören yaygın bir inançtır. Bu nedendir ki dini taassup kadın-erkek hak ve fırsat eşitliğine karşı çıkmıştır. Bu fikirlerle beslenen kitleler önceleri feminizme karşı çıkarken, dini taassubun etkisinden sıyrıldıkça eşitliğin bir hak ve gerçeklik olduğunu kabullenmeye başlamış ve feminist hareket yaygın taraftar bulmuştur. Feminizmin yayılmasından çekinen çevreler yayılmayı önlemek için feminizm tanımı üzerinde oynamaya başlamışlar ve böylece herkesin kendine göre tanımladığı bir tanımlar kargaşası baş göstermiştir.

Çok kısa özetlemek gerekirse feminizm; **ailede ve toplumun her alanında, kadın erkek eşitliğine dayalı sistemi savunan görüştür.** Feminizmi

savunan kişilere de feminist denmektedir. Ancak tanım bu kadar kısa ve basitken, feminizmi toplumumuzdaki **yaygın algılama kadının erkeğe üstünlüğü şeklindedir.** Kadın ya da erkek olsun, kadın-erkek eşitliğini savunan kişiye önceleri feminist denirken sonraları bu tanım yalnızca kadınlar için kullanılmaya başlanmıştır.

Eşitliği savunan kadınların dahi sözlerine başlarken “feminist değilim ama...” demek zorunda kalmalarının nedeni, feminizmin kadın erkek eşitliği şeklinde algılanmaması ve her defasında “kadınların erkeklerden üstün olduğu” savının yerleşmiş olmasıdır. Bu algılamanın topluma yerleşmesi değişik pek çok nedene bağlanabilir.

Ancak en önemli nedenin siyasi olduğu anlaşılmaktadır. “Feminist” ve “komünist” sözcüklerinin yan yana konularak kullanılması, örtülü antipropaganda olarak düşünülebilir. Bu anti propaganda halk arasında feminist sözcüğünün bilinçsiz ve olumsuz algılanmasına neden olmuştur. Sistemli ve bilinçli bir şekilde “komünist” sözcüğünün aşağılanması, feminist sözcüğünü de doğrudan zihinlerde etkilemiştir. Ayrıca komünist ideolojinin feminizmi kapsadığı da ayrı bir gerçekliktir. Yani bir bakıma “komünist” sözcüğünün aşağılanması, feminist sözcüğünün de aşağılanmasını getirmiş ve halk arasında yaygın olarak feminist sözcüğü küçümsenen bir sözcük olarak zihinlere yerleşmiştir.

Diğer taraftan, kadın-erkek eşitliği yani feminizm, bazı marjinal kişi yada grupların yorumu ile siyasi antipropagandacıların yorumu birleşince, yanlış ve gerçek anlamından kopuk bir feminist tanımı ortaya çıkmıştır. Bunlara göre feminizm, erkeğin yaptığı yanlış kadının da yapma hakkıdır ve eşitlik böylece sağlanır şeklindedir. Şöyle ki; Erkek ihanet ediyorsa, kadın da etmelidir. Erkek çok eşli ise, kadın da çok eşli olmalıdır. Erkek sarkıntılık edip, taciz de bulunuyorsa kadında yapmalıdır. Diğer yandan cinsel özgürlük; “hovardalık, çapkınlık” şeklinde yorumlanarak, bu görüş çerçevesinde aynı yanlışların kadınlar içinde geçerli olmasını savunmuşlardır. Bu tip görüş ve çabaların etkisiyle, feminist sözcüğünün küçümsenmesi desteklenmiş olmaktadır. Her iki cins içinde yanlış olan bu kavramların, feminist sözcüğünün içine konması, şaşırtıcı derecede kavramın saptırılmasına neden olmuştur. Böylece eşitlik, farklı zeminler üzerinde tartışılmaya başlanmıştır.

Feminizmin ya da kadın erkek eşitliğinin, “hak ve fırsat eşitliği” şeklinde vurgulanmaması da bu kapsamda vulgar eşitlik kıyaslamalarına neden olmuştur.

“Madem eşitiz, hadi sen kaldır şu ağırlığı” gibi anlamından kopuk, ipe sapa gelmez tartışmalar ve yönlendirmelere sebep olmuştur. Giderek feminist sözcüğü argo terimler arasında kullanılmaya başlamış, çiftler arasındaki çoğu tartışmada erkeğin eşine “hadi oradan feminist!” diye hitap etmesiyle, feminist sözcüğüne bir nevi küfür niteliği kazandırılmıştır. Kadın da kocasına, “hayır ben feminist değilim!” diyerek kendini savunma konumuna geçmiştir. Görüldüğü gibi “feminist” sözcüğünün kullanımı itibardan düşmüş bir sözcük olarak yaygınlık kazanmıştır.

Ne var ki itibardan düşen yalnızca sözcük değildir. Zamanla anlamı da itibarını yitirmeye başlamıştır. “Kadın-erkek eşitliği” kadınların fantastik bir kurgusu olarak değerlendirilmiştir. Çoğu kadın bu nitelemeyi kullanmaktan kaçınarak, sözlerine “ben feminist değilim” diyerek başlayıp, aslında savundukları şeyin feminizm olduğunun farkına varmadan feminizmi savunmuşlardır. Savundukları kavramın farkında olanlar ise dışlanmaktan horlanmaktan veya çarpıtılmış feminist olarak algılanmaktan çekindikleri için bu sözcüğü kullanmamışlardır.

Feminizm özünde “hak ve fırsat” eşitliği olup şu kriterleri kapsamaktadır.

- Evliliğin kurulması, biçimlendirilmesi ve sona erdirilmesinde eşit hakka sahip olunması
- Kadının, eğitim-öğretim hakkı ile meslek ediniminin sağlanması ve garanti altına alınması
- Meslek seçiminde özgür ve çalışma hayatında erkeklerle aynı fırsat eşitliğine sahip olması
- Çocuklar üzerinde vesayet ve söz hakkının her iki taraf içinde eşit olması
- Kadın ve erkek için “cinsel ahlak” anlayışının tek ve aynı olması
- Mülkiyet, kazanç ve gelirin “özgürce kullanım hakkı” her iki taraf için de aynı olması
- Aile içi sorumluluk ve paylaşımında eşit hakka sahip olunması
- Miras hakkının erkeklerle eşit olması
- Aile içi ve toplumsal yaşamda eşit yasal haklara sahip olunması
- Siyasal, ekonomik ve toplumsal yaşamın tüm alanlarında kadına erkekle eşit fırsat ve hak tanınması

Kadın-erkek eşitliği ya da feminizm dendiğinde bunlar anlaşılmalıdır. Aksi halde başka türlü kastedilen eşitlik, eşitsizliğin pekiştirilmesinden öte bir anlam taşımayacaktır. Anlamından saptırma ve çarpıtmaları iyi tahlil ederek kadın erkek eşitliği kavramını yeniden düşünüp, zihinlerimizde doğru yere oturtmamız gerekmektedir.